

Podněty a návrhy ApPPP k aktuální úpravě vyhlášky č. 27/2016 (za situace, kdy je avizováno, že půjde pravděpodobně o úpravy dílčí, které nejsou závislé na změně v školském zákoně).

Především vnímáme jako vysoce žádoucí úpravu agendy (pracovní úkoly a s nimi související komunikační, organizační a administrativní procesy – můžeme klidně označit i moderním termínem workflow...) **spojené s dvěma problematickými požadavky z vyhlášky:**

1. S vyhodnocováním Podpůrných opatření (dále již PO)

2. S projednáváním navrhovaných PO

Komentář k výše uvedeným dvěma problematickým agendám:

- **Vyhodnocování PO (dle §16 odst. 4 vyhlášky)** – toto ustanovení vyhlášky od září 2016 nově požaduje, aby se provádělo vyhodnocování **všech** vystavených PO do jednoho roku od jejich vydání - tedy bez jakékoliv specifikace na ta PO, u kterých by to bylo s ohledem na jejich náročnost (a v kontextu i míru obtíží dítěte) skutečně potřebné. Tento požadavek vyhlášky hrubě neodpovídá personálním kapacitám PPP v relaci k množství žáků, kterému bývá každoročně nějaké PO doporučeno. Současně je u méně náročných PO dle našich dosavadních zkušeností neodůvodněný, jelikož se v praxi osvědčilo, že u méně náročných PO zcela postačuje jejich průběžné vyhodnocování školou – učitel je v těchto případech k jejich vyhodnocení jednak plně kompetentní a navíc si může kdykoliv v případě nejistoty u konkrétního žáka vyžádat konzultaci s PPP.

Tento, ve svém rozsahu reálně nespílitelný požadavek na plošné každoroční vyhodnocování PO vede ve svém důsledku (při již zmíněné personální poddimenzovanosti poraden) nutně spíše k formalistnímu naplňování (často s pomocí různých dotazníků poraden směrem ke školám). Získané informace od škol je pak zase na straně poraden zpracovávat a ukládat do poradenských evidenčních systémů k informacím o klientech. Dochází tak v obavě, že nebude naplněn jeden nedomyšlený legislativní požadavek, k obrovské a současně de facto neúčelné zátěži jak PPP, tak současně i škol.

– **Je tedy nutné redukovat množinu žáků s PO, u nichž má takovéto vyhodnocování PO ze strany ŠPZ obligatorně probíhat (má-li tato činnost být smysluplná).**

– **Rada ApPPP se v této věci shodla (po zvážení různých variant) na tomto kompromisním návrhu:**

Specifikovat (zúžit) v §16 odst. 4 vyhodnocování PO ze strany ŠPZ na žáky s těmi PO, které vyhovují alespoň jedné z těchto 2 podmínek:

1. jedná se o PO, která jsou třetího anebo vyššího stupně

2. jedná se o PO tzv. personálního charakteru s NFN – tedy žákovi je doporučována buď pedagogická intervence, nebo předmět speciálně pedagogické péče, nebo asistent pedagoga.

- U těchto PO lze uznat, že odborná náročnost těchto PO a také i jejich finanční nákladnost vyžadují, aby k vyhodnocení jejich efektivity ze strany školy bylo doplněno alespoň jednou za rok také odborným vyhodnocením ze strany ŠPZ. Z hlediska (relativně omezeného) počtu těchto PO lze také předpokládat, že takovýto rozsah vyhodnocování by již snad mohl být ze strany ŠPZ personálně zvládnutelný, a to věcně a odborně skutečně adekvátním způsobem (tedy takovým, který nebude pouze formalistní).

- **Projednávaní PO (§12 odst. 3 vyhlášky)** – je druhou pravděpodobně nejvíce zatěžující činností (a s ní spojenou agendou) v práci poraden, která navíc nepřináší (dle našich zkušeností) v rámci systému k zvýšené zátěži očekávaný efekt. Problém spočívá v systémově (opět) nevhodně nastaveném požadavku na zbytečně zahlcující projednávaní **všech** navrhovaných PO se školou před finalizací a odesláním Doporučení. V příslušném ustanovení vyhlášky tedy opět chybí racionální specifikace na některá náročnější PO (u kterých lze uzнат faktickou potřebnost takového úkonu předběžného projednání se školou). To pak v každodenní praxi zatěžuje v mnoha případech zcela nadbytečně obě strany – jak pracovníky v PPP tak i učitele ve škole. Reálně to však do fungování celého systému nepřináší ve více než 70% doporučených PO ze strany poraden (což je hrubý odhad podílu těch méně náročných P) žádnou přidanou hodnotu. *(Jako částečné řešení byly z NÚV navrhovány na podzim 2016 tzv. Snímky školy. Ty však tento problém, jak se ve zkušenostech výrazně větší PPP ukázalo, také neřeší, ale naopak spíše přidávají další administrativu)*

Částečně řešitelná je tato problematika změnou financování pomůcek tak, aby nebylo nutné vždy znovu ověřovat, zda je škola má, či nemá. – Tedy optimálně formou podmíněného NFN (které se již osvědčilo u některých personálních PO) Případně by možná stálo za to zvážít u levnějších pomůcek jejich financování nějakou průměrnou paušální částkou přímo z ONIV, která by byla vypočtena vždy na dané rozpočtové období na typ a závažnost postižení – týkalo by se asi především levných pomůcek pro VPU.

I přes zmíněná částečná řešení by však dle současné dikce vyhlášky stále zůstávaly k projednávaní tyto kategorie PO: úpravy metod, úpravy hodnocení a úpravy organizace. Přičemž paušální projednávaní těchto PO se školou se v případě nižšího stupně PO prokázalo jako neúčelné a nadbytečně zatěžující, a to pro ŠPZ stejně jako i pro školy.

Návrh rady ApPPP: Projednávaní navrhovaných PO by se mělo zredukovat na některá vybraná PO, u kterých je jejich projednání se školou skutečně účelné a žádoucí. K specifikaci by se dal pravděpodobně využít stejný algoritmus, jaký navrhujeme v případě „Vyhodnocování PO“.

Projednávaní by se tedy provádělo pouze v případech kdy:

- 1, se jedná o PO, které jsou 3. anebo vyššího stupně**
- 2, se jedná o PO tzv. personálního charakteru s NFN – tedy žákovi je doporučena buď PI, nebo PSPP, nebo AP.**

Další vysoce žádoucí změny a úpravy ve vyhlášce 27/2016:

- **Termíny a lhůty ve vyřizování žádostí - Návrh rady ApPPP: minimálně nyní alespoň prodloužit platnost ustanovení §13 odst. 3 o další rok (tedy doba na vyřízení 4, nikoliv 3 měsíce). Současně dále řešit kapacitu ŠPZ (její navýšení tak aby reálně mohly kratší termíny na vyřízení stíhat) a pracovat na redukci nadbytečných a neúčelných agend a administrativy. Žádoucí je také vyřešit konečně spádovost (jedná se o státní bezplatnou službu, ve vazbě na komunikaci se školami je ekonomičtější, napomůže omezení poradenské „turistiky“ a dalších souvisejících obtíží).**
- **Termíny a lhůty ve vyřizování žádostí – problém prázdnin – Vložit v §13 odst. 3 větu, že se nezapočítává období letních prázdnin. – Zdůvodnění: se školami v tuto dobu není možné jednat – je období prázdnin a učitelé čerpají dovolené. Rodiče žáků čerpají také dovolené - klienti se mnohem více omlouvají na poslední chvíli (a hůř se smlouvají náhradníci), nebo i bez omluvy (častěji než během zbytku roku) nechodí na dohodnuté termíny. – Dochází tak k**

neefektivitě ve využívání pracovní doby z důvodů, které můžeme jen obtížně ovlivnit. Proto také je snaha směřovat zaměstnance PPP, aby převážnou část dovolených čerpali také během léta. – Tím pádem „výkon“ PPP je během letních prázdnin silně utlumen.

- **Termíny - lhůty pro platnost Doporučení – §15 odst. 3 - Doplnit možnost 3 leté platnosti doporučení v případě žáků na druhém stupni ZŠ a na SŠ.** U těchto žáků - klientů PPP - se jedná nezřídka o zohlednění jejich reziduálních obtíží s VPU, které se nepodařilo reedukací vykompenzovat. Konkrétně jde často o zohlednění v způsobu zkoušení a v hodnocení. Takováto úprava by víceméně sladila předpis s dodnes panující reálnou praxí pro tyto případy, kdy se dává platnost doporučení delší než 2 roky. (Příčemž tam, kde by byla potřeba naplánovat i u staršího žáka či studenta kontrolu v dřívějším termínu, samozřejmě tato možnost zůstává). Obvyklý případ: Šestáka s reziduálními VPU a doporučeným 2. stupněm PO v metodách a hodnocení není často nutné zvát ke kontrole dříve než na začátku 9. třídy. – Zde se pak udělá kontrola a současně se vystaví případné doporučení pro přijímací zkoušky. Totéž se v případě takového případu žáka týká docházky do střední školy. – Není nezbytně nutné kontrolovat jej co dva roky. A pokud potřeba kontrolního vyšetření vyvstane, tak o ně požádá vyučující studenta, nebo student s podporou rodičů sám. – Jedná se o další významnou možnost jak redukovat nadbytečné či neúčelné činnosti a využívat dostupné (a ne zcela dostatečné) kapacity poraden efektivně. Tedy častější kontrolní vyšetření a vyhodnocování PO poskytnout především žákům s výraznějšími obtížemi a s výraznější potřebou podpory a dohledu nad její správnou realizací.
- **Formulář pro psaní Doporučení – ZJEDNODUŠIT!** Zrušit umělé dělení PO metody – organizace - hodnocení ... Nechat prostor pro logické sestavení a naformulování doporučení pro práci s dítětem – ne do nelogicky rozházených a vzájemně se dublujících kolonek
- **Úpravy struktury a obsahu PO – příloha č. 1 – obecně je potřeba zapracovat na vyjasnění – především upřesnit kritéria pro přiznávání jednotlivých stupňů PO – lépe vymezit hranice mezi stupni.** U některých typů PO (především u metod, hodnocení a organizace) nejsou z textu přílohy vůbec jasné hranice a rozdíly mezi jednotlivými stupni. – **Pokud v případech některých typů PO hranice mezi stupni nebude možné rozumně stanovit (= bude i nadále umělé a nekorespondující s realitou a možnostmi praxe), tak zvážit možnosti zjednodušení celé struktury PO. To by znamenalo redukovat počet opatření, které je rozřazeno do stupňů.** Některé PO by mohly být popsány ve vyhlášce spíše kvalitativně bez umělého a neúčelného členění do stupňů (nyní se nám jeví adepty na takovéto vyčlenění ze „stupňování“ PO úpravy metod a PO úpravy hodnocení; otazníky jsou nad PO úpravy organizace).
- **Úpravy struktury a obsahu PO – otazníky nad 1. st. PO – jedná se ještě vůbec o kategorii SVP?** – Respektive, je skutečně vhodné takto rozměňovat kategorii SVP a rozšiřovat ji i na menší potřeby individuálního přístupu??? Narůstá tak počet žáků, které je potřeba „ošetřit“ poměrně administrativně náročným způsobem různých podpůrných postupů a opatření. **Celý systém se opět i tímto způsobem zahrnuje nad svou aktuální kapacitu a i v těchto případech produkuje nadbytečnou administrativní zátěž jak v poradnách, tak i ve školách.** Pokud nedojde k výraznému personálnímu posílení ŠPZ i škol, **navrhujeme vymezit úžeji kategorii dětí se SVP a považovat za normální, že téměř každé dítě může mít své menší specifické potřeby individuálního přístupu. Na tyto menší potřeby by měl učitel zvládnout reagovat v rámci svých běžných kompetencí a dílčích úprav a podpory bez nutnosti „papírování“.**

- **Úpravy struktury a obsahu PO – nevázat doporučení školního psychologa a speciálního pedagoga na konkrétního žáka.** – Změnit postup. Je to aktuálně nastaveno systémově špatně (jako opatření, které se vystavuje na konkrétního žaka). – Jednak problematicky z hlediska pracovně právních vztahů pro ředitele škol. Pro nás v PPP pak vzniká zbytečná administrativa, když se jeden žák, na kterého bylo toto PO napsáno, odstěhuje. – Vyžaduje to pak umělé „přepisování“ doporučení na jiného žaka ... **Tato PO by měla být vázána jednoznačně na reálné podmínky a celkovou inkluzivní „zátěž“ konkrétní školy (provázanost s počtem žáků, typem a druhem školy)**
- **Úpravy struktury a obsahu PO – řešit přetrvávající nejasnosti a nedotaženosti v podpoře cizinců** (jazyková podpora, závěrečné a přijímací zkoušky atd.) Zjednodušit celou péči o cizince s problematickou znalostí jazyka. – U převážné části dětí je naprosto zbytečné podmiňovat zvýšenou péči o žaka cizince ve škole, zaměřenou na zvládnutí češtiny, vyšetřením v PPP. Nejprve je nutné naučit dítě alespoň v základní míře česky, pak je možné řešit ve spolupráci s PPP jeho další případné specifické vzdělávací obtíže, pokud takové vystanou.
- **Úpravy struktury a obsahu PO – vyjasnit zcela jednoznačně podpory pro mimořádně nadané (personální, pomůcky)**
- **Otázka mimořádně nadaných a nadaných** – dle převažujícího názoru pracovníků PPP nemá tato (novou legislativou do systému vpašovaná) kategorie „nadání“ (bez kvality oné mimořádnosti) pro celý systém vzdělávacích podpor takovou přidanou hodnotu, která by odpovídala míře zátěže systému spojeného s identifikací a formální stránkou navrhování podpor pro tyto případy. Navíc je tato kategorie „nadání“ dost nejasná ve svých kritériích. – Je to do jisté míry obdobné jako se stupněm PO 1. (viz výše) – Formalizuje se tak zbytečně péče o žáky s dílčími (nikoliv zásadními) individuálními specifiky a systém se tak zbytečně zatěžuje souvisejícími úkony. **Návrh rady ApPPP: zachovat pouze kategorii „mimořádně nadaní v kognitivní oblasti“.** **Co se týče jiných mimořádných nadání (sportovní, umělecké apod.) – tak specifikovat do vyhlášky, že v těchto případech PPP pomáhá řešit pouze případné otázky týkající se vzdělávacích problémů těchto žáků (pokud nějaké nastaly).**
- **IVP a pravidla, která se týkají jeho doporučování, zpracovávání a vyhodnocování – je potřeba jasněji specifikovat, kdy je skutečně nutné doporučovat škole zpracování IVP,** v takovéto specifikaci omezit případy, kdy je jeho použití nadbytečné (není nezbytně nutné) a takto dobře nastavenými pravidly pokud možno redukovat jeho zbytečné nadužívání a s tím nadbytečnou administrativní zátěž. **Co se týče vyhodnocování IVP, doplnit do stávajícího formuláře pro IVP v příloze vyhlášky kolonku pro závěrečné vyhodnocení uplatňování IVP ze strany učitele/učitelů.** – Tedy zhodnocení toho, co se z hlediska cílů a zvolených postupů dařilo/nedařilo a návrh v čem by se mělo/nemělo dál pokračovat. – **To by měli udělat v době končící platnosti IVP jednoznačně pedagogové, kteří byli za uplatňování IVP zodpovědní.** – Úplně to však z formuláře vypadlo a byla tam vložena pouze kolonka vyhodnocení ze strany ŠPZ. (- To je ovšem jiný způsob jakéhosi průběžného vyhodnocení, kde se hodnotí pracovníkem PPP spíše odborná kvalita zpracování IVP, soulad zpracování IVP s doporučeními podanými ze strany ŠPZ a v rámci možností i soulad s „psaným“ IVP a s tím, co se podaří ve škole zjistit, že se skutečně žákovi poskytuje).
- **Úpravy ve financování – pomůcky – upravit výčet pomůcek (zredukovat konkretizující výčty, vytvořit širší typové skupiny pomůcek).** Zjednodušit celý systém financování

pomůcek: zvážit kombinaci paušálního normovaného financování na typ obtíží (uplatňovaného před 1. 9. 2016) a současného normovaného financování na konkrétního žáka. – U drobných a levnějších pomůcek (běžných u VPU) je nesmyslně zatěžující a neúčelné jejich individuální normované proplácení (a tudíž také projednávání se školou – mají/nemají atd.) – Nemá také smysl pokoušet se neustále aktualizovat dlouhé seznamy konkrétních pomůcek a neustále aktualizovat jejich nacenění (stejně tyto seznamy nikdy nebudou kompletní a nebudou již po pár měsících ani zcela odpovídat realitě a nabídce trhu). Ať se ročně stanoví nějaký paušální průměr na běžné pomůcky pro žáka s VPU. U drahých pomůcek (spíše výjimečných u VPU a obvyklých u těžších poruch) pak postupovat dle současného systému NFN na žáka. Ale pracovat zde také se systémem podmíněné NFN (tedy pomůcka je v případě potřeby pro žáka doporučena, ale ředitel financování na ni použije, jen není-li ve škole pomůcka dostupná – kontrolu ekonomické účelnosti by jako i v dalších případech podmíněné NFN prováděla ČŠI). U těchto náročnějších pomůcek je potřeba provést revizi a upravit jednak **výši jejich NFN a také vyřadit ze seznamů pomůcky nepoužívané nepoužívané a nesmyslné (typu dalekohled apod.).**

- **Kvalifikační předpoklady – upravit pro učitele, kteří provádějí reedukaci u žáků s VPU (hodiny tzv. „Náprav“) současný problematyczny kvalifikační požadavek,** který vyžaduje, aby měli absolvováno doplňující studium výlučně na VŠ. – V terénu je velké množství učitelů s dobrým proškolením mimo VŠ (v řádu desítek až stovky hodin), kteří mají navíc za sebou často dlouholetou praxi ve vedení „Náprav VPU“. Tito jsou nyní (výkladem MŠMT k realizaci předmětů PSPP) postaveni do pozice nekvalifikovaných. Tento výklad potřebné kvalifikovanosti by se měl změnit a zohlednit možnosti a podmínky reálné praxe (umožnit vedení „náprav“ i učitelům s doplňujícím vzděláním získaným v dřívějším období v rámci DVPP i mimo VŠ). Celé upřesňující ustanovení týkající se realizace PSPP a specifického případu provádění reedukace u žáků s VPU by mělo být vloženo přímo do vyhlášky – respektive do přílohy č. 1 do příslušných pasáží, věnovaných tomuto typu PO.

Další náměty na potřebné změny – pravděpodobně ale již závislé na změnách školského zákona nebo dalších souvisejících zákonných předpisů:

- umožnit nákup diagnostických metod a záznamových listů pro ŠPZ z prostředků na vzdělávání – z tzv. ONIV
- Kvalifikační předpoklady – u speciálních pedagogů v SPC (ale i PPP) – konkrétně vyloučení kvalifikace, kdy se jedná o kombinaci sp.p. s učitelstvím (sp.p. s pedagogickou praxí by byli naopak v ŠPZ vítáni – obzvláště vzhledem k doporučování metod výuky, které může být založené na vlastní praxi a zkušenosti, nikoliv jen na teoretických poznatcích.. (zde se ale případně změna dá asi provést pouze v rámci zákona o PP)
- Je vysoce žádoucí, aby MŠMT zpracovalo jednotné a právně kompetentní systémové řešení pro ŠPZ **k otázkám sběru, správy, uchování a předávání osobních údajů: otázka matriky ŠPZ** sbírané informace o klientech), získávání **informovaných souhlasů** (například také vyjasnit postup PPP v případě, kdy rodič nedá souhlas zpracováním dat; dále řešení možné situace, kdy rodič odvolá původní souhlas se zpracováním dat apod.); právně korektní způsob předávání Zprávy a Doporučení zák. zástupcům a Doporučení škole - **a to vše především s ohledem na blížící se termín účinnosti směrnice GDPR.**
- **Problematika sociálních pracovníků** – vyjasnit jejich náplň práce a kompetence v ŠPZ a řešit také aktuálně neadekvátně rozevřené nůžky výše platů. - Po navýšení tarifů sociálních pracovníků od 1. 1. 2018 jsou platy odb. pedagogických pracovníků neúměrně nízké

(začínající psychologové a speciální pedagogové berou nižší plat než zpracovaná sociální pracovníce). Kvalifikačně se týká otázka jejich náplní práce vzhledem k tomu, co je požadováno aktuálně v katalogu prací. – Není zde zohledněn specifický výkon této profese v oblasti školství, respektive školského poradenství.

- **Řešit platové zařazení pracovníků ŠPZ – otázka 13. platové třídy a nejednotnost v přístupu v jednotlivých krajích**

Z výstupů jednání Rady ApPPP, které proběhlo dne 6. 2. 2018

zpracoval Mgr. J. Novák v. r.

Aktualizováno (na úrovni menších formulačních úprav za účelem zkrácení a přehlednosti textu)

dne 7. 3. 2018